

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureys, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Vreemd gedrag door ernstige vorm van slepende melkziekte

Acetonaemie

'Dit heb ik nog nooit meegemaakt', meldt een veehouder mij telefonisch. 'Ze zit op stangen te bijten en likt aan alles. Heb je enig idee wat dat zou kunnen zijn?' Ik heb wel een idee en zeg dat ik er meteen aankom. De koe ligt in een ligbox. Ze maakt een suffe indruk en kan niet staan. Dwangmatig zit ze de ijzeren palen voor haar te likken.

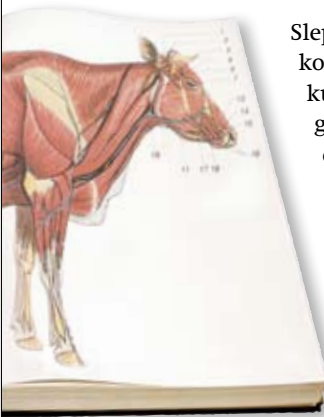
Ik onderzoek de koe en neem een bloedmonster. De ketonenmeting bevestigt mijn vermoeden. Met een waarde van 5,3 (normaal onder de 1,2) is de diagnose nerveuze acetonaemie snel gesteld. Nerveuze acetonaemie is een heftige vorm van slepende melkziekte waarbij de koe vreemd gedrag vertoont. Op de vraag waarom de koe zo gek doet, moet ik echter m'n schouders ophalen. Hoge ketonenniveaus zijn giftig. Een zeer laag glucosegehalte is ook niet fijn en misschien kan de lever onvoldoende ammoniak in ureum omzetten, wat ook giftig is. Waarom sommige dieren gek gaan doen en andere met een vergelijkbare ketonenuitslag niet, weten we niet precies.

In overleg met de veehouder besluit ik de koe te behandelen met glucose en corticosteroiden om haar de volgende morgen, als ze weer met vier poten op de grond staat, verder te bekijken. De volgende ochtend staat de koe in het strohok. Ze vertoont in ieder geval weer normaal gedrag, maar ze vreet nog niks.

Nu de koe staat, kan ik haar beter onderzoeken en met zekerheid vaststellen dat er geen sprake is van een lebmaagverplaatsing. De mest is wel waterdun en de oren zijn koud. Ik herhaal de therapie van gisteravond, aangevuld met hypertone zoutoplossing en een drench van 40 liter water en propyleen. 'Geef haar nog een aantal dagen propyleen en als ik niets van je hoor, dan gaat het goed, hè?', zeg ik bij mijn vertrek. De veehouder belt niet meer.

De encyclopedie **nerveuze acetonaemie**

Slepende melkziekte of acetonaemie komt veel voor. Sommige mensen kunnen de acetonlucht bij klinische gevallen al van verre ruiken. Maar de subklinische variant wordt meestal gemist.

Door de enorme melkproductie waarop gefokt is, is het een kunst om koeien van voldoende energie te voorzien gedurende de transitiefase. Ook als gevolg van een infectie kunnen koeien soms tijdelijk te weinig

voer opnemen. Als de negatieve energiebalans groot is, vindt verhoogde mobilisatie van lichaamsvetten plaats. Te veel vetten in het bloed zorgen echter voor problemen met het verwerken ervan door de lever. Leververvetting en/of slepende melkziekte zijn dan het gevolg. Dit heeft weer gevolgen voor de gezondheid van de koe en uiteindelijk de portemonnee van de veehouder.

Bij een ernstige aantasting van slepende melkziekte kunnen dieren nerveuze verschijnselen vertonen. Voorbeelden van deze nerveuze verschijnselen zijn dringen, loze kauwbewegingen, speekselen, rillen en likzucht. In dat geval spreken we van nerveuze acetonaemie. Dit zou te wijten zijn aan een glucosetekort in de hersenen.